

Romains (romen) Jules, fr. színmű-író, sz. 1885-ben. Mint lírai költő kezdte, feltűnő belső dinamikájú, újszerű rimtelen verseivel, amelyeket eleinte Louis Farigoul álnév alatt írt. Később néhány barátjával, Duhamellel, Charles Vildrac-kal, Jean Jouveval megalapította a L'Abbey nevű csoportot, amelyből az úgynevezett unanimitista irány sarjadt ki, ez pedig a mai neoklasszicizmus forrása lett, melynek hivatalos folyóirata a »Mouton blanc«. Jules Romains regényeket is írt, amelyekben már megnyilatkozott erős humoros és szatirikus vénája. Drámai kísérletei a »Cromedeure« és »Monsieur Troubadec saisi pur le débauche« nem arattak nagy sikert. Első nagy színpadi sikere a »Knock« volt, amelyet a Théâtre des Champs Elysées 1923-ban megszákítás nélkül játszott. A darab igazi molièrei humorú szatíra, főszereplője egy sarlatán orvos, aki mindenkinek bebeszéli, hogy beteg és így szédületes arányokig fokozza egy igénytelen vidéki orvostól megvásárolt prakszisát. A darab nagy diadalt hozott egy fiatal tehetséges francia színésznek, Jean Jouvetnek, a Herbertot színházak egyik rendezőjének, aki közel ötszázszor játszotta el a Knock címszerepét, melyet a Magyar Színházban Karinthy Frigyes fordításában 1924. dec. 5-én mutattak be.

Római Fő-Hertzeg, vendégfogadó volt Pesten, a Hatvani-Kapu mellett, ahol Nou-seul János (L. o.) bécsi színész 1802 április havában társulatával magyar előadást tartott.

Román színészet Magyarországon. Magyarországon a román színészet fejlődése mindenkor szabad utat talált. 1864. okt. havában Tordini asszony, előkelő nevű román színésznő, Brassóban mint vendég sikerrel lépett fel. Ez idő tájban állandó társulatokat nem találunk még hazánkban, ezeket a Romániából ide jött színészek pótolták. 1868. aug. havában Aradon Pascaly társulata játszott, ahol különösen az igazgató játéka tetszett. Ezentúl sűrűn találkozunk román műkedvelői előadásokkal, például a csanádmegyei ifjúság 1869-ben tartott ilyenmű előadást. Őket követték a belényesi, balázsfalvi, kolozsvári, temesvári ifjak stb.

A romániai Millo és Pascaly szintársulatai hazánkban minden évben megfordultak Brassóban, Nagyszebenben, Aradon, Temesvárott, Lugoson.

A román fiatalság s a bukaresti szintársulatok itteni működése hozta felszínre azt az eszmét, melyet Vulcan József 1869-ben a Nagyváradon román nyelven szerkesztett »Familia« egy cikksorozatában indítványozott: »Alapítsunk egy román nemzeti színházat!« Az indítványozó csakhamar támogatást is nyert, s 1870 február 10-én Hodosiu József, a Mocsonyi-testvérek s több román képviselő fölhívást intéztek a román érdelmiséghez, február 28-ra a nemzeti színház ügyében Pestre előleges tanácskozást hirdetve. Ez értekezlet Babesiu, Hodosiu, Mihály, Mocsonyi Sándor és Vulcan Józseftől öttagú bizottságot küldött ki a program kidolgozására, s javaslatukat 1870 október 4-én a dévai közgyűlés fogadta el. Főbb pontjai ezek: a társulat célja: előteremtteni oly tőkét, mely a román nemzeti színház megalapítását lehetőségessé tegye; a társulatot a Pesten székelő bizottság igazgatja, mely minden évben közgyűlést hív össze; az ezer forintot fizetők alapító, a száz forintot fizetők pedig rendes tagok; midőn a begyűlt összeg a színház megalapítását lehetőségessé teszi: a közgyűlés határozni fog a teendők felől.

Ugyanezen gyűlésen Vulcan számot adott a hozzá befolyt pénzekről, összesen mintegy tízezer forintról. Az igazgató-választmányt is megválaszták s tagjai: Hodosiu elnök, Vulcan József pénztárnok és Horskia titkár. A társulat megalakult tehát 1870-ben. 1871. máj. havában a magyar belügyminiszter jóváhagyta a Hodosiu által bemutatott román színházi-alapegyület felállításának alapszabályait. Ez évben Pascaly társulata Erdélyben működött. 1874. jan. havában Jonescu és neje — galaci román színészpár — Pesten játszott a Széchenyi-téri kioszkban. Apró énekes-darabokat, magánjeleneteket, népdalokat adtak elő. 1881. okt. havában Petrolescu társulata kezdte meg előadásait a temesvári gyárudvarban. »Barbatel gelos« (A féltekeny férfi) énekes vj; Alexandri »Rusdele« (Tündérek) vígjátéka; »Barbatri farmecati« (Meggabonázott férfiak); »Advocatul seracilor« (A szegények ügyvéde),